

Burger Belangen Enschede

gewoon
samen
doen!

www.burgerbelangenenschede.nl

Voorwoord

'Gewoon Samen Doen'

In de periode 2014-2022 was ons motto: 'Gewoon Samen Doen'. Met de nadruk op *Samen*. In de afgelopen jaren hebben wij op een positief kritische wijze politiek bedreven, met deze stelling als leidraad. Gewoon met beide benen op de grond en het samen doen: samen uitvoeren, samen actie en niet wachten maar via een effectieve weg gewoon oplossen. Met een heldere en nuchtere kijk op de ontwikkelingen in onze stad, willen we de komende vier jaar ons werk blijven doen. Wederom onder het motto: 'Gewoon Samen Doen'.

Samen de schouders eronder blijven zetten naar een nog steviger fundament. Want we zijn nog niet klaar. Er is veel te doen; de afgelopen 4 jaar was een (belangrijke) tussenstap in onze missie. Een gezamenlijke missie naar een mooie toekomst, waarin elke inwoner telt en elke inwoner mee kan doen, zonder daarbij gehinderd te worden door politiek Den Haag. Daarom moeten wij met ons allen goed blijven samenwerken. En dat willen wij de komende jaren, met u 'Gewoon Samen Doen'.

Onze missie

Het is onze missie om de inwoners te betrekken bij gemeentelijke besluitvormingen. Samen met de inwoners willen wij werken aan een welvarende stad, waarin iedereen zich thuis voelt en waarin we samen zorgen voor elkaar. Burgerparticipatie begint door de belangen van onze inwoners voorop te stellen en de stem van de inwoners een podium te geven.

Inhoud

Voorwoord	2
Wij zijn Burgerbelangen Enschede (BBE)	4
De doelstelling van Burgerbelangen Enschede	4
Het karakter van Burgerbelangen Enschede	4
Waarop richt Burgerbelangen Enschede zich?	5
Mobiliteit, bereikbaarheid en parkeren	5
Woningbouw	7
Leefbaarheid	9
Openbare orde en veiligheid	11
Economie en werk	12
Duurzaamheid	15
Zorg en welzijn	16
Sport en recreatie	18
Cultuur	19
Eenzaamheid	20
Ouderen en senioren	20
Jeugd en onderwijs	21
Inwonersparticipatie	23
Financiën, gemeentelijke lasten en subsidiebeleid	24
Gemeente als partner	25
Intergemeentelijke samenwerking	26

Wij zijn Burgerbelangen Enschede (BBE)

Wij staan voor politiek dichtbij huis. Niet vanuit landelijke politieke ambities maar gewoon vanuit lokale betrokkenheid. Niet alleen praten over inwoners maar vooral met inwoners.

Vanuit het perspectief van de stad Enschede en haar inwoners, kijken we naar thema's die belangrijk zijn voor ons dagelijks leven en welzijn. Dit doen we samen met de stad en haar inwoners. Participatie zit in ons DNA. Burgerbelangen Enschede is al bijna 30 jaar de lokale, politieke partij van Enschede. Wij zijn betrokken Enschedeërs die het belang van onze stad en haar inwoners bovenaan zetten.

De doelstelling van Burgerbelangen Enschede

- BBE is er voor alle inwoners en stelt zich als doel het welzijn en de welvaart van de inwoners van Enschede te bevorderen en de inwoners meer te betrekken bij ons democratische stelsel.
- BBE wil dat de inwoners in de wijken en dorpen de invloed die zij reeds hebben gekregen, nog meer uitbreiden en dat zij meer inspraak krijgen in het beleid van onze gemeente.
- BBE vindt dat overleg aan de voorkant, tussen de gemeente en haar inwoners, van groot belang is en wij willen daarom de al ingeslagen weg verder uitbouwen.
- BBE streeft ernaar om een grotere vertegenwoordiging in de gemeenteraad te krijgen om de belangen van al onze inwoners, ongeacht hun afkomst, geaardheid, religie of landelijke politieke voorkeur, nog beter te kunnen behartigen.
- BBE stelt nadrukkelijk dat basisbehoeften prioriteit hebben boven prestigeobjecten.

Het karakter van Burgerbelangen Enschede

BBE is een zelfstandige en lokale politieke partij zonder enige landelijke binding, die al bijna 30 jaar in de gemeente Enschede voor haar inwoners politiek, sociaal en maatschappelijk actief is en vooral een partij:

- Van praktisch ingestelde mensen met uiteenlopende landelijke politieke voorkeur.
- Voor jong en oud en door jong en oud.
- Die zelf haar kosten draagt omdat zij als lokale partij, in tegenstelling tot landelijke partijen, geen financiële rijksbijdrage of -ondersteuning ontvangt.
- Die het gezonde verstand de boventoon laat voeren, met een duidelijke visie waarin vooral de inwoners van Enschede zich herkennen.
- Die lokale, maar zeker ook individuele problemen op een ongecompliceerde en efficiënte wijze snel en oplossingsgericht wil aanpakken.
- Die eigen initiatief en betrokkenheid van de burger wil stimuleren en optimaal wil benutten, oftewel 'Gewoon Samen Doen'.

Waarop richt Burgerbelangen Enschede zich?

BBE richt zich sinds de oprichting in 1993 op een aantal kernwaarden, waar wij ook steeds in ons programma op terugkomen.

- Samenwerking, veiligheid en leefbaarheid vóór en dienstbaarheid áán de inwoners blijft als een rode draad door ons programma lopen.
- De inwoners moeten nog meer bij de politiek en het bestuur van onze stad worden betrokken. Daar waar we kunnen samenwerken met de inwoners moeten we dat gewoon doen.
- Basisbehoeften gaan voor prestigeobjecten.
- Een goede bereikbare stad voor bezoekers en inwoners. Bereikbaarheid en mobiliteit is van belang voor de werkgelegenheid en de economische ontwikkeling van de stad en ook voor het welzijn van de inwoners.
- Duurzaamheidsmaatregelen, door gemeente en inwoners, dienen een daadwerkelijke bijdrage te leveren aan de leefomgeving. Dit om ook de volgende generaties een toekomst te geven.
- In bijzondere gevallen moet bij besluitvorming gebruik kunnen worden gemaakt van een referendum, waarbij de uitslag als bindend geaccepteerd dient te worden.
- BBE is voorstander van ‘burgerforums’, waarin inwoners zelf gevraagd en ongevraagd adviezen en oplossingen voor complexe thema’s kunnen aandragen, die uiteindelijk kunnen leiden tot breed gedragen “burgerbesluiten”.
- Rijksbezuinigingen mogen niet ten koste gaan van sociaal maatschappelijke doelen die de minst draagkrachtigen in de samenleving treft.
- BBE is voorstander van een 'ideeënmakelaar' voor het nieuwe samenwerken! Een bemiddelaar die met de inwoners meedenkt, hen verbindt met andere initiatiefnemers en daarnaast ideeën van inwoners, organisaties en gemeente bij elkaar brengt. Hij/zij helpt bij gemeentelijke regelgeving en maakt de inwoners wegwijs in b.v. de financiële mogelijkheden.
- Voortdurend de (digitale) communicatie met en naar de inwoners verbeteren. Het verbeteren (van de kwaliteit en tijdigheid) van de communicatie überhaupt en meer inzetten op de digitale manier van communiceren met en naar de inwoners.
- Gemeentelijke informatie aan de inwoners gaat via de gemeentelijke websites maar ook via de media als 1Twente en Huis aan Huis. Belangrijk is dat het ook via de Sociale media zoals Facebook gaat. Alle informatie dient als input om de inwoners vroegtijdig te informeren en te betrekken bij de ontwikkelingen in stad en dorpen.

Mobiliteit, bereikbaarheid en parkeren

Bereikbaarheid blijft voor BBE van groot belang. Hierbij zijn autobezitters even belangrijke weggebruikers als fietsers en voetgangers. Het belang van bereikbaarheid geldt zowel voor de binnenstad en het centrum, als voor het economisch hart van Enschede met haar Kennispark, de Universiteit Twente en Technology Base Twente. Optimalisatie van de bereikbaarheid

mag niet ten koste gaan van extra druk in wijken en dorpen. BBE wil aan de volgende knelpunten de komende periode prioriteit geven:

- Enschede dient zich samen met de Regio Twente en partners blijvend in te zetten op de strategische bereikbaarheid van onze stad. Dit ter vergroting van ons arbeidspotentieel.
- De prioriteit ligt bij open verbindingen over de weg, het water en het spoor. In de richting van Munster, Zwolle en de Achterhoek, maar zeker ook richting het westen van Nederland.
- De realisatie van de NOEK is noodzakelijk ter ontlasting van het verkeer in de noordelijke wijken van Enschede en voor de bereikbaarheid van ons economisch hart: de Universiteit Twente, Technology Base Twente en het Kennispark.
- Voor de veiligheid en doorstroming van stadsdeel oost zijn wij voor een fietsbrug over de Oostweg en een 2^e ontsluiting van Glanerbrug. De oversteek van de Oostweg/Schukkinkweg moet veiliger worden; dit kan bijvoorbeeld door zogenaamde 'on-demand' stoplichten.
- Invalswegen moeten worden verbeterd om de doorstroming van de singels te verbeteren en om sluipverkeer in de wijken te voorkomen. Het autoverkeer dient voorrang te krijgen op het overige verkeer, om zo doorstroming te bevorderen. Wij zijn daarom voor een groene golf op de singels, zodat het aantrekkelijk wordt om deze route te gebruiken en wijken niet worden belast met sluipverkeer.
- De fietsersoversteekplaats Heutinkstraat/Hogelandsingel blijft gevaarlijk door de grote stroom autoverkeer. De oplossing is hier niet het afsluiten van straten, maar investeren in alternatieve routes, rondwegen en de groene golf op de singels.
- Op de juiste wijze, samen met bewoners, invulling geven aan goede en veilige wijkverkeerscirculatie plannen. Wij zijn niet voor het knippen in de wegen.
- Het MST moet van alle kanten goed bereikbaar zijn en er moeten voldoende parkeerplaatsen gerealiseerd worden voor de spoedpost.
- Het stadskantoor is voor veel mensen een noodzakelijke stop en moet goed bereikbaar zijn, ook voor minder validen.
- De knip op de Hengelosestraat moet worden teruggedraaid.
- De ovatonde op de Deurningerstraat moet een rotonde worden.
- Er moeten voldoende laadpalen zijn om de elektrische auto's te kunnen opladen (ook in de parkeergarages).
- Waar nodig moeten de bestaande VOP's (zebrapaden) geregeld van nieuwe verf worden voorzien en moet de rood en groen signalering voor het oversteken op VOP's uitgerust worden met geluidssignalen t.b.v. mensen met visuele beperkingen.
- Het verder uitvoeren en continueren van onze Fietsvisie, waardoor er een goede doorstroom komt voor de fietsers. Hier profiteert ook het overige verkeer van.
- Wegen in het buitengebied dienen te worden voorzien van duidelijke gescheiden fietspaden (met rode arcering).
- Het openbaar vervoer binnen de gemeente Enschede moet voor 65+ reizigers tegen een gereduceerd bedrag te realiseren zijn.
- Wij zijn voorstander van zogenaamde 'mobi-punten' voor ouderen, waarbij rolstoelen kunnen worden gehuurd.

- Vanwege het toenemende verkeer op de Kuipersdijk, dient er extra aandacht te zijn voor de verkeersveiligheid van de schoolgaande jeugd. De voetgangersoversteekplaats bij het Tiemeister moet veiliger worden ingericht.
- Wegen in het buitengebied hebben een maximumsnelheid van 60 km/u. Hier moet op worden gehandhaafd (snelheidstellers/'smiley'-borden) en waar nodig moeten snelheid beperkende maatregelen worden geïmplementeerd.
- Bij (groot) onderhoud dienen wegen te worden voorzien van fluisterasfalt en waar mogelijk geluidswerende maatregelen.

Goede bereikbaarheid is van uiterst belang en gaat hand in hand met goede parkeermogelijkheden. De auto mag hierbij geen melkkoe zijn.

- Parkeertarieven mogen niet worden verhoogd.
- Straat parkeren in het centrum moet mogelijk blijven, vooral om bewoners te bezoeken.
- Betaald parkeren in de wijken alleen op verzoek van bewoners en enkel tijdens winkeltijden.
- Waar mogelijk en wenselijk zou de bestaande parkeernorm in (huidige) wijken moeten worden verruimd.
- Wij zijn voorstander van een nieuwe parkeergarage onder het stationsplein. Deze dient van alle kanten goed bereikbaar te zijn.
- Samen met de centrumondernemers willen we ervoor zorgen dat het winkelend publiek periodiek parkeerkortingsacties aangeboden krijgt.
- Er moeten voldoende (bewaakte) parkeermogelijkheden zijn voor fietsers en scooters aan alle kanten van de binnenstad.
- Er moeten meer P&R's komen aan de randen van de stad.
- Er moeten in het centrum voldoende, goed bereikbare parkeerplaatsen zijn voor invalide en mindervalide mensen. Parkeren voor gehandicapten die in het bezit zijn van een gehandicaptenparkeerkaart, dient ook in onze parkeergarages en dan met name in de Van Heek garage op de MST plaatsen mogelijk te zijn.
- Het MST dient aan haar patiënten gemeentelijke kortings-(uitrij)kaarten te verstrekken.

Woningbouw

Om de woningnood in Enschede op te lossen en Enschede te laten groeien, moet er worden gebouwd. Doorstroming en het tegengaan van scheef wonen kan alleen bij voldoende woningaanbod in het midden en hogere segment.

- Gemeentegronden moeten met prioriteit worden bebouwd met een uitgebalanceerde mix van goedkope en duurdere huur- en koopwoningen. Hierbij wordt gedacht aan zowel sociale woningen als aan woningen in wijken in het hoger segment, zoals het Vaneker.
- We gaan gebruik maken van snelle tijdelijke woonoplossingen, zoals containerwoningen en leegstaande (kantoor) panden, om het tekort aan studentenhuisvesting op te lossen.

- We creëren en faciliteren woonvelden voor ‘tiny houses’ voor zowel koop als huur, om hiermee het tekort aan betaalbare woningen terug te dringen.
- We gaan onderzoeken i.s.m. de woningcorporaties of zij een deel van hun woningvoorraad willen verkopen in combinatie met een verduurzamingsplan en onderhoudsplan. Hierdoor krijgen starters op de woningmarkt een kans op een koophuis, waarbij de verduurzaming en het onderhoud op voorhand voor een aantal jaren is geregeld. Hierdoor ontstaat er wellicht ruimte voor de woningcorporaties om nieuw en duurzaam te bouwen. Ook wordt het tekort aan betaalbare huur- en koopwoningen teruggedrongen.
- We gaan onderzoeken of het mogelijk is om voordelige alternatieve woningbouw te faciliteren, door gebruik te maken van innovaties als ‘tiny houses’ en 3D geprinte woningen (koop en huur).
- We kiezen waar mogelijk voor transformatie van woningen van ouderen, waarvan de woonruimte niet (meer) past bij hun levensfase. We vragen ketenpartners mee te denken, SAMEN met de bewoners, om deze bestaande huizen te transformeren naar een toekomstbestendige woonvorm. Hierbij kijken wij ook naar de inzet van smart-home/domotica technologie.
- We creëren en faciliteren betaalbare hoogbouw/appartementen voor 60+ers. Ouderen (60+ers) blijven langdurig in hun gezinswoning wonen ondanks dat hun kinderen al het huis uit zijn. De woning is te groot maar er is geen alternatief. We faciliteren de bouw van seniorenhofjes (zowel koop als huur) verspreid over Enschede en geven mensen voorrang die in Enschede in niet passende woonruimte wonen.
We bieden bij nieuwbouwplannen ruimte voor kangoeroe woningen, bijvoorbeeld door gekoppelde kavels en woningen aan te bieden. Een kangoeroewoning is een combinatie van twee zelfstandige woningen of wooneenheden onder één dak. De woonruimtes hebben elk een aparte voordeur en hebben vaak ook een intern afsluitbare verbinding deur.
- We maken gebruik van de sportvelden die vrijkomen door de clustering van sport als nieuwe bouwgrond en maken alvast plannen om hier invulling aan te geven.
- Wij ontmoedigen zogenaamde huisjesmelkers door het invoeren van opkoop bescherming en zelfbewoningsplicht.
- We faciliteren de realisatie van zogenaamde ‘werkwoningen’; dit zijn woningen annex kantoor ten behoeve van ZZP’ers en thuiswerkers.
- Wij heffen het systeem van loting op en geven voorrang geven aan bewoners uit Enschede, inwoners die plaatsgebonden zijn en inwoners met een urgentieverklaring.
- Wij creëren en faciliteren ‘Flexwoningen’ voor inwoners die door scheiding of andere probleemsituaties dringend tijdelijk woonruimte nodig hebben. Deze "boost" huizen zijn plekken waar mensen tijdelijk aanspraak op kunnen maken, waardoor ze niet in een zwart gat vallen of op straat komen te staan. Waardoor ze net wel weer kunnen aanhaken bij de maatschappij. Met daaromheen een hulpnetwerk/contacten zetten waar deze mensen hulp/ informatie kunnen vragen.
- Bij nieuwbouwprojecten en nieuwe woonwijken dienen ruim voldoende parkeerplaatsen te zijn; de huidige parkeernormen moeten omhoog.

Leefbaarheid

In Enschede moeten wegen en pleinen, het openbaar groen, de dorpskernen, de leefbare wijken en onze aantrekkelijke veelzijdige binnenstad samen hét visitekaartje zijn en blijven van Enschede als dé meest aantrekkelijke stad van het Oosten.

- 'Enschede Stad in het groen' blijft onze keuze en ons streven. Wonen in een mooie groene omgeving geeft een veilig en prettig gevoel. Het bevordert ook een rustgevend en plezierig sociaal klimaat.
- Voldoende biodiversiteit in de stad 'Enschede bloeit op'. Wij willen meer bomen en groen aanplanten en extra bloemenvelden en perken aan leggen.
- Om de kwaliteit van de openbare ruimte te behouden zal de gemeente een regierol moeten blijven vervullen. Juist om ook op dit terrein de burgerparticipatie daadwerkelijk van de grond te krijgen.
- Het onderhoudsniveau van de openbare ruimte moet naar Basis+ worden verhoogd. Daar waar mogelijk gaan we dit samen realiseren met de bewoners.
- Wij blijven aandacht hebben voor de bestrijding van de eiken processie rups.
- Zelfbeheer en wijk- of straatadoptie: net als in voorgaande jaren weer actief inzetten op zelfbeheer en de mogelijkheden van adoptie verder onderzoeken. Op deze wijze kunnen bewoners, ondernemers en instellingen zelf zorgen voor de verfraaiing van hun eigen straat, plein of buurt.
- Bij renovatie/herstructurering van wijken en buurten de bewoners er direct bij betrekken en inspraak geven. Met name bij het tot stand komen van het sociaal plan en zorgen voor goede en doorlopende informatievoorziening.
- Wij geven bewoners en ondernemers een impuls voor gevelrenovatie aan alle grote invalswegen en de aanloopstraten naar het centrum. Hierbij focussen wij niet alleen op de aanloopstraten naar de binnenstad, ook de winkelpuien aan de invalswegen en in de wijken zijn belangrijk.
- Bij de aanleg van nieuwe infrastructuur dient er voldoende groen in de plannen te zijn opgenomen.
- Wij leveren actief maatwerk bij de verkoop van het zogenaamde 'snippergroen'.
- De ingezette lokale initiatieven van stadslandbouw gaan wij nog meer stimuleren. We geven het groenbeheer en groenonderhoud in straten, in wijken en buurten nog meer in handen van actieve inwoners. En gaan dit goed faciliteren.
- Kinderboerderijen en speeltuinen zijn belangrijk en moeten in stand worden gehouden. Zij moeten gefaciliteerd worden om hun maatschappelijke functie te blijven vervullen. Het 'Smiley-veld' verdient een groter onderkomen en moet worden erkend als officiële speeltuin.

Buitengebied

Ons mooie groene buitengebied moet uiteraard behouden blijven, want het vormt één van de aantrekkelijkste visitekaartjes van onze stad. Voor verandering en verbetering van de functies van de al in het buitengebied aanwezige en voorkomende gebouwen is de 'Gids Buitenkans' leidend. Het behoud van het groene buitengebied van Enschede waarborgen we door:

- De stadsranden in Enschede niet verder op te schuiven en te bebouwen. Inbreiding gaat voor uitbreiding.
- Projecten die tot doel hebben de kwaliteit van ons buitengebied te behouden en te versterken moeten worden gecontinueerd. Hierbij valt te denken aan onder andere het Landschapsfonds Enschede en de Groenblauwe diensten.
- Alle gebouwen en erven dienen hun relatie met het landschappelijk beeld te behouden om zo de Twentse identiteit zoveel mogelijk te beschermen.
- Bij nieuwbouw in het buitengebied dient de bouw te passen in de omgeving.
- De positie van de agrariërs in het gehele buitengebied mag door nieuwe ontwikkelingen op geen enkele wijze in het gedrang komen.
- Het natuurnetwerk moet actief worden versterkt. Er moet een goede balans zijn tussen natuur en de energietransitie.
- We gaan meer investeren in buiten(gebied)sport en routes.
- We ondersteunen en stimuleren landwinkels.
- Toeristenbelasting dient specifiek te worden gebruikt om te investeren in de recreatiesector en het buitengebied.
- Wij zijn voorstander van een stadsdeelcommissie 'buitengebied'.

Afvalbeleid

BBE ziet de noodzaak in van afvalbeleid volgens het systeem van 'de vervuiler betaalt' en goede inzet moet worden beloond. De bijkomende nadelen, als verrommeling bij de milieupunten door illegaal bijplaatsen van afval en de illegale afvaldump in het buitengebied, zijn voor ons een doorn in het oog.

- Het stortquotum dient te worden teruggebracht naar 300kg per huishouden per jaar.
- Het gratis wegbrengen van groenafval voor particulieren dient te blijven.
- Het ophalen van grofvuil kan van het saldo van de milieupas worden afgeschreven.
- Illegaal bijplaatsen van afval en de illegale afvaldump in het buitengebied is strafbaar en daar moet extra op worden gehandhaafd, met meer en extra BOA's. Het moet hard worden aangepakt en worden bestraft met hoge boetes.
- Wij zijn voorstander voor 24/7 cameratoezicht bij milieueilanden die voor overlast en verrommeling zorgen.
- Wij zijn tegen het invoeren van 'omgekeerd inzamelen'. Het serviceniveau van het afvalbeleid voor onze inwoners moet hoog zijn en blijven. Omgekeerd inzamelen is het systeem waarbij de grijze container niet langer wordt opgehaald en inwoners hun restafval zelf naar een (ondergrondse) afvalcontainer moeten brengen.
- We gaan door met het ondergronds plaatsen van alle bovengrondse blokaafvalcontainers (en dan met name de oranje blokcontainers) met voldoende capaciteit en het verder aanleggen van milieueilanden. Elk milieueiland moet volledig uitgerust zijn voor alle afvalstromen.
- Naast de bestaande afvalbrenghpunten realiseren wij op termijn minimaal één optimaal afvalbrenghpunt met alle faciliteiten zoals bijvoorbeeld een kringloopwinkel.

- Het nascheiden is een prima aanvulling op het vooraf scheiden van afval en kan - indien effectiever en voordeliger - worden ingezet als alternatief voor specifieke afvalstromen. Hierbij is het van belang dat de kosten voor onze inwoners niet worden verhoogd.

Openbare orde en veiligheid

De afgelopen periode zijn er meer middelen beschikbaar gesteld voor handhaving. In de komende jaren zet BBE in op blijvende aandacht voor het thema veiligheid. Overlast vindt nog altijd veelvuldig plaats in verschillende vormen, waarbij drugs gerelateerde vormen van overlast het meest hardnekkig blijken te zijn. BBE wil de komende jaren extra middelen inzetten om overlast op de bekende plekken tegen te gaan.

- Iedereen moet veilig kunnen wonen of over straat kunnen gaan, ongeacht plek of tijdstip. Daarom willen wij dat de gemeente en de politie sneller ingrijpen bij (woon)overlast of onveilige situaties in de wijk. De politie, wijkteams en jongerenwerkers moeten daarom meer in de haarvaten van onze samenleving zitten en meer zichtbaar zijn in de wijken en op scholen.
- De wijkagent dient in alle wijken op straat te zijn en ook herkenbaar, benaderbaar en bekend te zijn. De wijkagenten zijn ook de ogen en oren voor onder andere de wijkteams. Iedereen moet zijn wijkagent weer kennen.
- BBE blijft aandringen op nakoming en uitvoering van de toezegging door de Minister van Justitie in december 2012, dat er 1 wijkagent op de 5.000 inwoners beschikbaar komt en dat deze wijkagenten ook als zodanig zullen worden ingezet en voortdurend in de wijken aanwezig zijn.
- Ook in de preventieve sfeer willen we inzetten op het bestrijden van drugsoverlast, woonoverlast en vernielzucht veroorzaakt door specifieke groepen jongeren en andere vormen van overlast die de openbare orde en veiligheid ernstig verstoren. Dit willen wij gaan realiseren door:
 - Meer jongerenwerkers aan te stellen, met een achtergrond als ervaringsdeskundige.
 - Projectmatige inzet van beveiligers op hotspots.
 - Preventieve projecten op scholen te starten.
 - Aanstellen van gebiedsregisseur veiligheid op de hotspots.
- Wij willen preventief fouilleren indien nodig gebruiken als middel om de veiligheid te vergroten.
- Wij zijn voor cameratoezicht op alle (tijdelijke) onveilige plekken in de stad.
- Wij gaan betere verlichting realiseren op kwetsbare plekken in de stad, zoals bij garages, donkere straatjes en fietstunnels.
- Veiligheid is een taak van de overheid. Echter waar buurt- en wijkwachten ontstaan, zullen wij deze ondersteunen.
- We gaan meer prioriteit leggen bij het tegengaan van drugsoverlast. Drugsoverlast is in iedere vorm onacceptabel. Daarop willen wij een 'zero tolerance' beleid.

- Wij zijn voor een 'lik op stuk' beleid. Elke vorm van schade door overlast zal worden verhaald op de veroorzakers.
- Wij zijn voor voortzetting van het coffeeshopbeleid en het gebruik en de handel van alle soorten van drugs op straat en bijkomende overlast niet te tolereren en er sterk op te blijven handhaven en dan met name op alcohol- en drugsgebruik in de openbare ruimte.
- We dienen de wereld van drugscriminaliteit veel beter zichtbaar te maken en er voorlichting over te geven.
- Er dient een anoniem meldpunt te komen voor drugspanden en handel.
- Er dient meer aandacht en personele inzet te komen voor ondermijning en witwassen.
- Zorginstellingen laten vallen onder de Bibob toets.
- Wij gaan blijvend controleren en handhaven op criminele groepen, zodat die geen invloed krijgen. Hiervoor gaan we meer fysieke handhaving inzetten, onder andere door 'Stadsmariniers' als BOA. Er moet minimaal één stadsmarinier worden ingezet per stadsdeel.
- Wij geven jeugdreclasserders meer regie in de wijken.
- Wij zijn voor een bedelverbod voor georganiseerde bedelarij.
- Wij zorgen voor een integrale veiligheidsaanpak en genoeg voorzieningen en 'beschutte' wijken.
- De portefeuille 'veiligheid in de openbare ruimte' zal door een wethouder worden ingevuld in plaats van door de burgemeester. Openbare orde en Veiligheid blijft een taak van de burgemeester.
- Wij zijn voor het instellen van de 'Aso-Wet' (Wet aanpak woonoverlast) via een APV.
- Wij blijven zorgen voor duidelijke schoolzones die zorgdragen voor veilige schoolomgevingen.

Economie en werk

De komende jaren hebben we met een aantal grote opgaven voor de stad te maken: De vergrijzing, wegtrekkende studenten en het grote aantal vacatures dat niet wordt ingevuld. Daarom hebben wij drie economische speerpunten: 1) Het versterken van het vestigingsklimaat voor inwoners en bedrijven, 2) Deltaplan 'talent behoud' voor de stad en regio, en 3) Het onderwijs beter laten aansluiten op de arbeidsmarkt.

- Enschede met haar ROC, Saxion Hoge School en Universiteit Twente is een broedplaats voor jong talent. Het is van groot belang dat wij dit talent behouden in en voor onze stad. Daarom moet Enschede een aantrekkelijk vestigingsklimaat hebben voor (startende) kleine en grote bedrijven. Ook dient er een goede bereikbaarheid te zijn.
- Wij helpen studenten en jong-professionals met het opbouwen van een lokaal netwerk.
- Wij willen dat er meer zichtbaarheid is van onze innovatieve bedrijven: *"Be proud and tell it!"*.

- We zetten in op reshoring en faciliteren bedrijven daarin.
- Extra aandacht voor scale-up bedrijven en de huisvesting hiervan.
- Wij behouden het Twents fonds voor vakmanschap en breiden deze uit voor interne opleidingen.
- Het vakonderwijs dient vanuit het bedrijfsleven verder te worden gestimuleerd.
- Wij willen cultuur, techniek en onderwijs verbinden om zodoende een broedplaats te creëren.
- De werkgelegenheid voor 50+ bevorderen door stimuleren van arbeidsparticipatie.
- De Agenda van Twente moet focus hebben op bereikbaarheid van de regio t.b.v. de onderkant van de arbeidsmarkt en de jongeren. Daarbij dient met name het onderwijs nog beter aan te sluiten op de vraag vanuit de arbeidsmarkt.
- Het ondernemersloket is op de goede weg maar mag nog meer zichtbaar zijn voor ondernemend Enschede. Zij dient nog meer de spil te zijn tussen de gemeente en het bedrijfsleven. Ook de actieve internationale acquisitie om bedrijven naar Enschede te halen moeten we blijven ondersteunen.
- De ontwikkeling op TBT (vliegveld) dient meer aandacht en prioriteit te krijgen, waarbij we keuzes moeten maken en focus moeten aanbrengen op luchtvaart gerelateerde innovatie en bedrijvigheid.
- Daarnaast moet de uitvoeringsorganisatie van TBT zich meer richten op (internationale) acquisitie. De wereld moet TBT kiezen, wij moeten niet de markt kiezen.
- Wij zijn voor een gebiedsregisseur voor TBT die zorgt dat alles wat gerealiseerd wordt binnen de afgesproken kaders blijft.
- Ter optimalisatie van het woon werkverkeer met Duitsland is het slechten van de bestaande grensbarrière (regels en wetgeving) een must. Samen met de overige grensgemeenten, Euregio en provincies moet dit collectief worden opgepakt.
- Wij onderzoeken de mogelijkheden van een innoverende foodcampus welke zelfvoorzienend is en waar verschillende agrarische functies bij elkaar worden gebracht in combinatie met het bedrijfsleven en het onderwijs.
- Een eigen voedsel economie genereert werkgelegenheid en zal de lokale economie stimuleren en verduurzamen.
- Wij zijn voorstander van herontwikkeling van de Parkweg/ havengebied met een recreatieve haven, woontorens en kleinschalige bedrijven.
- Wij blijven inzetten (uitbreiden) van het Werkpact keurmerk.
- We zetten in op nieuwe (doorgroei) bedrijventerreinen die toekomstbestendig, veilig, aantrekkelijk en energieneutraal zijn.
- De huidige functie van de woonboulevard moet behouden blijven en moet niet worden uitgebreid met verdere branches.

Binnenstad

Een goede bereikbaarheid voor alle vormen van vervoer van de binnenstad is essentieel voor de ontwikkeling van Enschede. Het centrum van Enschede moet leefbaar, veilig en groen zijn voor bewoners, ondernemers en bezoekers. Een stad die vertier biedt door haar

toonaangevende evenementen en culturele aanbod. Een stad die inspireert en creativiteit ondersteunt. Een stad met een moderne architectuur en historisch erfgoed.

- Wij gaan voor behoud van een compacte binnenstad en een binnenstad met een gevarieerd winkelaanbod waarbij wij de voorkeur geven aan kwaliteit en creativiteit.
- Wij zorgen voor een goede bereikbaarheid van de binnenstad.
- Ondernemers zijn in de eigen straat aan zet wanneer het gaat over de inrichting en het onderhoud daarvan. Daarbij is de gemeente dan wel faciliterend.
- Meer groen in het centrum, zo ook op het van Heekplein.
- Bredere spreiding van de zaterdagmarkt in het centrum.
- Wonen boven de winkels actief stimuleren en ondersteunen met het Actieprogramma binnenstad zodat er ook een financiële prikkel is om dit voor elkaar te krijgen.
- Het stationsplein moet het visitekaartje van de binnenstad zijn en weer worden met een aanzuigende werking in het groen tussen NS-station en ingang Centrum, daar waar er ruimte is voor sport, kunst en gezellig verblijven. Een markant punt in de stad.
- De Klokkentras moet aantrekkelijker worden gemaakt voor de bezoeker, wij zien hier graag een groen rustpunt (Urban Jungle) waar je rustig kunt zitten of picknicken in hartje centrum.
- Toegang voor auto's en het vrachtverkeer in het stadserf alleen binnen strikte venstertijden om hiermee onnodig verkeer in de binnenstad te weren. Vergunninghouders op kenteken hebben vanzelfsprekend 24/7 toegang.
- Aan invalswegen binnen de Singels zien wij veelal verloedering van panden. Wij zijn voor een kwaliteitsimpuls. Hierbij willen wij (stadsbouwmeester) pandeigenaren begeleiden in een kwalitatieve investering, zodat deze straten weer aantrekkelijk worden om te bezoeken en te ondernemen.

Armoede

Kinderen die in armoede opgroeien, is voor BBE onacceptabel. Elk kind verdient een gelijke kans op een goede toekomst en dat mag niet worden bepaald door eventuele afkomst of buurt waarin het kind opgroeit. Dit probleem gaat over van generatie naar generatie en kan enkel door een gezamenlijke en integrale inzet vanuit alle geledingen (onderwijs, sociale domein, sport, leefbaarheid, wonen, etc.) worden doorbroken. Hierbij moet het kind centraal staan.

- Wij willen het kind pakket behouden zodat kinderen die in armoede leven kunnen blijven meedoen met sport, een fiets en een GSM hebben voor op school. Kinderen mogen niet de dupe worden van de armoedeval. Meedoen en perspectief bieden is belangrijk voor persoonlijke ontwikkeling en daarom voor ons het uitgangspunt.
- Er dient één meldpunt te zijn voor armoede waarbij alle instanties aangesloten zijn. Dit voor een integrale aanpak.
- De schuldhulpverlening is hoog in Enschede, wij vinden dat de focus moet liggen op het voorkomen van schulden door preventie. We dienen hier al in het basisonderwijs mee te beginnen door goede voorlichting te geven. Ook de nazorg na een

schuldsaneringstraject is van wezenlijk belang om mensen duurzaam uit de schulden te houden.

- Er dient voor inwoners met een uitkering één aanspreekpunt te zijn voor het gehele traject, van aanmelden tot werkbegeleiding met meer persoonlijke aandacht; zie het als een “Buddy”. Deze buddy begeleidt intensief en gaat ook mee naar sollicitatiegesprekken.
- Er dient meer inzicht te zijn in de competenties en hobby’s van werkzoekenden. Dit schept een breder zoekveld.
- Begeleid de mensen die vanuit de stadsbank Oost-Nederland komen nog minstens 6 maanden om een goede structuur aan te brengen om de kans op een terugval tot een absoluut minimum te beperken.
- Er moet meer aandacht komen voor werk met behoud van uitkering en dan met name daar waar het de kans op regulier werk versterkt of knelpunten kan oplossen. Ambtenaren van werk en inkomen dienen een vrij budget te hebben om maatwerk te verlenen bij het verder helpen van werkzoekenden.
- Bij mensen in de bijstand moet de focus liggen op aandacht en participatie en minder op de uitkering zelf en dit dan vervolgens, in overeenstemming met rechtmatigheid uitvoeren. Door het goed in beeld brengen en hebben van het bestand zal dat de uitstroom naar een duurzame baan vergroten.

Duurzaamheid

De afgelopen vier jaar is er gewerkt aan een energievisie. Dit biedt beleidsmatig een houvast aan onze inwoners. Ondertussen is duidelijk geworden dat er veel verschillende mogelijkheden zijn om aan de duurzaamheidsopgave te werken. Er is echter ook duidelijk geworden dat er veel randvoorwaarden niet op orde zijn. Waaronder bijvoorbeeld netcapaciteit, menskracht, materieel etc. BBE wil de komende jaren voornamelijk inzetten op de gebiedsgerichte aanpak samen met onze inwoners, waarbij zorgvuldigheid voor snelheid gaat.

- Energie die niet wordt verbruikt, hoeft ook niet te worden opgewekt. Wij willen maximaal inzetten op energie en warmte besparende maatregelen.
- Wij willen eerst het volle potentieel zon op dak benutten.
- Wij zijn tegen windmolens in het buitengebied; in of om natuurgebieden.
- Zonnevelden mogen enkel worden gerealiseerd door middel van gebiedsgerichte aanpak samen met onze inwoners.
- De duurzaamheidsopgave mag onze inwoners geen geld kosten! Het rijk dient over de brug te komen met middelen voor een uitvoeringsagenda. Wij intensiveren de lobby richting het rijk.
- Grootschalige energieprojecten zoals zonneweides zijn bij externe investeerders voornamelijk subsidie gedreven. Daarom willen wij stoppen met deze commerciële bedrijven.
- Twence moet het energiebedrijf van de gemeente Enschede worden en samen met onze inwoners en bedrijven vorm gaan geven aan de energietransitie, middels een gebiedsgerichte aanpak.

- Zolang er geen keuzevrijheid is van aanbieders bij de stadsverwarming (warmtenet) moeten onze inwoners zelf de vrijheid hebben om gebruik te maken van de stadsverwarming. Tot die tijd moeten wij ook stoppen met het uitbreiden van het warmtenet.

Klimaat adaptieve stad

Met het oog op de klimaatverandering zet Enschede zich vol in om toekomstgerichte maatregelen te treffen. Onder andere de wadi's in de wijken, de stadsbeek en herinrichting van de Oldenzaalsestraat zijn hier goede voorbeelden van. Ook voor de komende periode zal hier volgens ons vol op ingezet moeten worden.

- Bij de aanleg van nieuwe wegen of het onderhoud, dienen we zoveel mogelijk klimaat adaptieve maatregelen te nemen zoals wadi's aanleggen, meer bomen die beter tegen droogte en hitte bestand zijn.
- Meer bloemen in struiken in de hele stad zodat er een betere groen diversiteit ontstaat.
- Waar het kan sedumdaken toepassen.
- Enschede gaat samen met de gemeenten in de Regio Twente werken aan een gezamenlijke visie op onze ondergrond. Waarbij geothermie en energieopslag belangrijke thema's zijn. Daarnaast heeft onze dieper gelegen ondergrond in relatie tot zoutcavernes, permanente aandacht. Ons doel voor de komende jaren is meer zeggenschap voor de gemeente te krijgen over ons eigen grondgebied. Communicatie mag niet via het rijk lopen maar moet direct naar onze inwoners toe plaats vinden.
- Enschede is een stad op een stuwwal. Daarnaast onttrekt de industrie geen of aanmerkelijk minder grondwater dan vroeger. Dit heeft een negatief effect op de hoogte van de grondwaterstanden. Op veel plekken worden al effectieve maatregelen genomen (stadsbeek, drainage in Noord), maar hier moet continu aandacht voor blijven. Collectieve maatregelen samen met inwoners en bedrijven blijven noodzakelijk.

Zorg en welzijn

De kosten van de zorg rijzen de pan uit. De sociale voorzieningen dienen op peil te blijven. Misbruik van PGB's en fraude binnen de maatschappelijke ondersteuning (WMO-WLZ) dient door controle en handhaving krachtig worden aangepakt en te worden bestreden.

- De administratieve lasten voor de professionals die in de praktijk aan het werk zijn worden verminderd.

- We houden het welzijnswerk goed op orde. Het wijkopbouwwerk, de speeltuinen maar vooral ook het jongerenwerk. Het jongerenwerk in onze stad wordt verder uitgebreid. We geloven in de preventieve aanpak van extra inzet van jongerenwerkers.
- We besteden aandacht aan het onderwerp mantelzorg. Zo willen we een 'logeerhuis' realiseren om mantelzorgers in onze stad de mogelijkheid te bieden te worden ontzorgd. Mantelzorg en vrijwilligerswerk is altijd aanvullende 'zorg/hulp', de gemeente behoudt hierin haar verantwoordelijkheid.
- Wij willen minder (onder) aanbieders van zorg. Een kleinere hoeveelheid aanbieders zorgt voor betere efficiëntie, hogere effectiviteit, betere samenwerking en is minder fraudegevoelig.
- Wij blijven extra focussen op jeugd en gezin. Elk kind en jongvolwassene dient dezelfde kansen binnen onze maatschappij te hebben. De driehoek jeugd, gezin en onderwijs zijn hierbij van uiterst belang.
- De afgelopen periode hebben wij ons hard gemaakt voor "wederopbloei" in het kader van vergroten van welzijn, welbevinden en geluk. Deze investering loont en moet blijvend worden ondersteund.
- De 'Jeugdzorg', en dan met name voor hen die een GGZ-indicatie hebben, schiet tekort door landelijk beleid. Hulpverleners kunnen bijna nergens terecht met een GGZ cliënt/patiënt waardoor er onverantwoord veel cliënten/patiënten op straat lopen. Er móet, ook lokaal, meer geld voor hen beschikbaar komen om meer zorgplekken in te kopen en om cliënten/patiënten verantwoorde menswaardige hulp te kunnen bieden.
- Bij aanpassingen en/of wijzigingen van de WMO-voorzieningen dient er altijd vooraf overleg met de WMO-raad plaats te vinden. De adviezen van deze raad dienen bij alle besluitvormingen te worden meegewogen. Dit om de toegankelijkheid voor alle doelgroepen te garanderen. De zorg voor gehandicapten, mindervaliden en senioren in de samenleving dient optimaal, via maatwerk, te worden gerealiseerd.
- Het WMO uitvoerende beleid moet meer op de zelfredzaamheid zijn gericht en het moet minder afhankelijk zijn van de bezuinigingen in het sociale domein.
- De negen wijkteams dienen in de gelegenheid te zijn en in staat te blijven om de aan hen opgedragen werkzaamheden naar behoren te kunnen uitvoeren. Wij willen echt waken voor een 'overkill' in werkzaamheden en financiën.
- Bij een ZZP (Zorg Zwaarte Pakket) indicatie voor professionele zorg in de thuissituatie, zowel WMO als WLZ, moet de wijkverpleegkundige als professional altijd het eerste uitgangspunt van zorg zijn.
- Door allerlei bijbetalingen in de zorg dient stapeling te worden vermeden en ook dient tweedeling in de maatschappij met alle kracht te worden voorkomen. Daartoe dienen de zwakkeren in onze samenleving gewezen worden op al de voor hen beschikbare financiële mogelijkheden. Het gebruik van bijvoorbeeld de bijzondere bijstand is een wettelijk recht.
- De WMO moet voor de zorgvrager op eenvoudige regelgeving zijn gebaseerd en ook als zodanig worden toegepast om deelname aan de maatschappij door deze groep mogelijk te maken, te bevorderen en te realiseren.
- De zorgvrager kan gratis gebruik maken van de kennis, advies en steun van een 'cliëntondersteuner'.

Sport en recreatie

Sport is van groot belang voor het welzijn en welbevinden en moet voor iedere inwoner toegankelijk zijn. Hiertoe dient de sport in de gemeente Enschede een impuls te krijgen en het benodigde extra budget dient hiervoor te worden vrijgemaakt. De afgelopen periode zijn de eerste stappen in het toekomstbestendig en duurzaam bouwen van (top)sportaccommodaties gezet. Deze ontwikkeling willen we samen met de sportverenigingen de komende vier jaar versnellen.

- In de komende vier jaar gaan we naast het cluster in (Diekman) Zuid nog drie multifunctionele accommodaties bouwen.
- In de huidige omstandigheden is een sportinfrastructuur in de buitenruimte voor iedere inwoner onmisbaar. Daarom willen wij deze ook een stevige impuls geven. We investeren in de aanleg c.q. uitbreiding van ATB-routes, ruiterspaden en (hard)looproutes, trimbossen (outdoor fitnessparken) en fitnessstoestellen in onze parken. Hierbij is goede bewegwijzering van uiterst belang. Wij voorzien deze buitensportfaciliteiten van voldoende rustpunten met zitbankjes en afvalbakken. Gezamenlijk vormt dit het **“Rondje Enschede”**.
- We gaan samen met de onderwijsinstellingen werken aan het tegengaan van bewegingsarmoede en overgewicht. Hiervoor willen we een investering doen om programma's te kunnen gaan draaien voor alle schoolgaande Enschedese jeugd.
- We stellen coaches aan die de Enschedese jeugd gaat helpen aan een gezonde leefstijl.
- Culturele instellingen en sportverenigingen zijn van grote maatschappelijke betekenis en bestaan door de inzet van de vrijwilligers. Zij verdienen aandacht en ondersteuning, maar er mag ook best meer waardering zijn voor de vrijwilligers!
- De gemeente Enschede moet actiever aan de slag met het aanvragen en verkrijgen van Europese, landelijke en provinciale subsidies. Het nieuwe systeem van de sportsubsidie dient ieder jaar te worden geëvalueerd om te bezien of aan de doelstellingen is voldaan.
- Alle Enschedeërs, en dan met name de jongeren, dienen in de gelegenheid gesteld te worden om deel te kunnen nemen aan activiteiten op sportief en cultureel gebied.
- De gemeente dient de deelname aan sportieve activiteiten van inwoners van met name niet westerse afkomst meer te stimuleren en te activeren en ook wijkgerichte multiculturele sportactiviteiten waar mogelijk te ondersteunen.
- Wij zijn voor decentraal zwemmen. Het Slagman moet worden behouden en er moet worden geïnvesteerd in (nieuwe) zwemgelegenheden in Glanerbrug.

Recreatie

BBE vindt dat we hier fors op moeten inzetten. De komende jaren gaat er een steeds grotere groep mensen met pensioen. Dit is over het algemeen een doelgroep met bestedingsmogelijkheden en veel vrije tijd, dus ook goed voor de economie van Enschede.

- Enschede heeft de mogelijkheden om op het gebied van recreatie en toerisme de komende jaren sterk te groeien. Niet alleen voor dagjesmensen, maar ook voor meerdaagse verblijven biedt Enschede vele mogelijkheden. Denk daarbij met name aan Boekelo, Usselo, Twekkelo, Rutbeek, etc.
- De combinatie stad, natuur, platteland en buitengebied moet beter vermarkt worden. We faciliteren ondernemerschap in het buitengebied en ondersteunen recreatieve ontwikkelingen op kleine schaal (koffietentjes, verkooppunten lokale producten, informatie over lokale geschiedenis en ontwikkelingen) met daarbij voldoende rustpunten om van het groen te genieten. We noemen dit het zogenaamde "Rondje Enschede).
- Voor een krachtige marketing en promotie is een optimalisering tussen recreatie en toerisme, cultuur en evenementenbeleid noodzakelijk.
- Verkoop van 'onze' streekproducten moet veel meer worden gestimuleerd.
- Voor het stimuleren van Enschede als het 'zakelijke centrum', dient er landelijk en ook Euregionaal meer te worden gelobbyd. Daarnaast moet Enschede zich meer profileren als gastgemeente voor en bij grote internationale conferenties.
- Evenementen dienen binnen de financiële kaders te worden georganiseerd. Daarnaast moet het een uitnodigend en aantrekkelijk karakter hebben voor de gasten die onze stad willen bezoeken. Een stad die vertier biedt door haar evenementen.
- Toeristenbelasting dient te worden gebruikt om in de sector zelf en het buitengebied te investeren.

Cultuur

Enschede is een bruisende stad en cultuur is hierin een belangrijke speler. De grote diversiteit van kunst, muziek, theater en alle andere vormen willen wij blijven ondersteunen. Maar zij dienen ook meer zichtbaar en bereikbaar te zijn voor alle inwoners van onze stad. Daarom willen wij meer lokale kunst in onze stad en dorpen.

- Er zit ontzettend veel goede energie in onze stad. Inwoners bruisen van de creatieve ideeën. Helaas is er niet altijd genoeg capaciteit in het stadhuis om hier een goede invulling aan te geven. Daarom willen wij extra mensen inzetten op cultuur.
- We gaan meer inzetten op creatieve broedplaatsen, waar creatieve inwoners, het onderwijs en het bedrijfsleven samenkomen. Om zo samen onze stad te verrijken. Deze creatieve broedplaatsen dienen een vaste huisvesting te krijgen.
- We gaan meer inzetten op het aanjagen van initiatieven vanuit de stad.
- Cultuur, kunst en muziek moeten meer zichtbaar zijn in de stad en toegankelijker zijn voor alle inwoners.
- Laat lokaal muziktalent meer optreden bij evenementen in de stad.
- Amateurkunst dient blijvend te worden gestimuleerd.

Eenzaamheid

Eenzaamheid is een groot probleem bij zowel jongeren als ouderen. Dat is in deze periode nog zichtbaarder geworden. Om dit tegen te gaan willen we nog meer zinvolle ontmoetingen en activiteiten in onze wijkcentra en sport gerelateerde clusters organiseren.

- Wij gaan lokale (vrijwilligers) projecten tegen eenzaamheid ondersteunen.
- Het is van belang dat alle generaties loskomen van hun eigen omgeving, elkaar gaan helpen en ondersteunen om samen de eenzaamheid bestrijden. Samen zorgen we voor een seniorenvriendelijke gemeente, met een beleid gericht op ouderen en generatiebewust, zodat eenieder volwaardig en zelfstandig kan blijven meedoen aan onze samenleving.
- We stellen geld beschikbaar voor initiatieven tegen eenzaamheid (bijv. 1SamenTwente).
- We investeren via partners in de stad in trainingen die bijdragen aan het herkennen van eenzaamheid.
- We stimuleren vrijwilligerswerk.
- We gaan het thema eenzaamheid bij de directies van de scholen bespreekbaar maken zodat er in het onderwijs aandacht aan geschonken wordt.

Ouderen en senioren

Het aantal ouderen zal de komende jaren fors toenemen en heeft daarom extra aandacht. Over 10 jaar is $\frac{1}{3}$ van de inwoners in Enschede 65+ Samen dienen we te zorgen voor een seniorenvriendelijke gemeente met een beleid gericht op ouderen en generatiebewust, zodat eenieder volwaardig en zelfstandig kan blijven meedoen aan onze samenleving.

- We geven extra aandacht en ondersteuning aan senioren die hulpbehoevend zijn, maar ook aan (alleenstaande) ouderen die in een isolement zitten.
 - We organiseren zinvolle ontmoetingen en activiteiten tussen mensen met name om waardig ouder te worden en vooral om eenzaamheid te voorkomen. We stimuleren en faciliteren voor senioren groepssport 'voor en door ouderen' en investeren in de digitale vaardigheden van ouderen.
 - Het aantal plekken waar senioren elkaar kunnen ontmoeten zoals de Huiskamers van de buurt dienen naar behoefte te worden uitgebreid naar alle wijken en we moeten er vooral voor waken dat deze 'huiskamers' niet alleen bij vitale sportverenigingen worden ondergebracht maar als een zelfstandige ontmoetingsplek in de wijk.
- Binnen het ouderenbeleid in onze gemeente dienen de ouderen zelf een belangrijke stem te hebben. De adviezen van de WMO Raad, ouderenbonden en/ of participatieraad moeten altijd en bij alle besluitvormingen worden meegewogen.
- Het welbevinden en het compensatiebeginsel voor ouderen moet voorop staan. De uitvoering van zorg en ondersteuning aan senioren mag niet vastlopen op regeltjes, procedures en administratie.

- Compensatiemiddelen vanuit de WMO (sociale voorzieningen) dienen te allen tijde als maatwerk beschikbaar te blijven en het kwijtscheldingsbeleid en de hulp bij het invullen van formulieren moeten we handhaven.
- Senioren vormen een groeiend aandeel in de opbouw van de bevolking van Enschede (20% van de Enschedeërs is 65+) en daar moeten we steeds meer rekening mee gaan houden. Preventief gezondheidsbeleid door onder andere de wijkverpleegkundige is essentieel. Hun 'zorg-tijd' mag niet verloren gaan door allerlei bureaucratische en administratieve taken.
- Wij pleiten voor voldoende levensbestendige en grondgebonden woningen in de verschillende wijken. Deze woningen moeten zoveel mogelijk in de buurt van sociale en maatschappelijke voorzieningen worden gerealiseerd.
- Wij investeren in ouderenhofjes verspreid over de stad.
- We investeren in meer ontmoetingsplekken zonder drempels en stempels.
- Wij zetten meer in op domotica/smart home technologie en ontwikkelen samen slimme en praktische oplossingen.
- De mogelijkheden voor een leven lang kunnen leren dienen we uit te breiden en meer te stimuleren, ook voor hen die het niet zomaar zelf kunnen betalen. Ouderen die dat kunnen en willen, proberen aan (vrijwilligers) werk te helpen. Het daarvoor instellen van een seniorendeskundigenbank voor vrijwilligerswerk is daarbij van belang.
- Wij zetten in op slimme combinaties tussen wonen en zorg.
- Een senioren welzijnsplan moet samenhang brengen in alle activiteiten voor ouderen wat gericht is op hun welbevinden en op hun gezondheid, maar vooral ook op het zelfstandig kunnen blijven functioneren.

Jeugd en onderwijs

Enschede huisvest alle vormen van onderwijs. Er is veel kennis “in huis” dat door de gemeente in haar beleid kan worden benut. De duizenden studenten die in Enschede studeren en wonen, moeten kansen krijgen om de opgedane kennis en het geleerde in praktijk te brengen in Enschede.

- We moeten jonge studenten uitdagingen bieden. Dit kan alleen als de gemeente haar samenwerking met het Technisch Onderwijs, het Middelbare Beroepsonderwijs (MBO), het ROC, de Saxion Hogeschool en de Universiteit Twente nog meer intensiveert.
- Ieder kind in Enschede moet zoveel mogelijk worden ondersteund en alle kansen krijgen die passen bij zijn of haar capaciteiten. Daarom willen wij extra investeren in de vroeg- en voorschoolse Educatie om onderwijsachterstanden terug te dringen.
- De Lokale Educatieve Agenda (LEA) blijft behouden.
- Bewegingsonderwijs dient een volwaardige plaats in te nemen in het gehele onderwijs om bewegingsarmoede en zwaarlijvigheid tegen te gaan. Ruim 20% van de jongeren is te zwaar. Bewegingsonderwijs moet gegeven worden door vakleerkrachten gymnastiek en zij krijgen extra uren bewegingsonderwijs.

- Wij gaan werken aan de sociale ontwikkeling (en taalachterstand) van kinderen en ouders.
- Wij brengen jongerenwerk terug in de scholen;
- Het Integraal Kind Centrum (IKC) vinden wij belangrijk, deze biedt naast de hogere efficiency voor de zorg van de kinderen ook efficiënte voordelen voor de ouders en verzorgers door de minimalisering van de lijnen tussen de verschillende instellingen. Daartoe dient een gedeelte van het maatschappelijke en culturele budget te worden ingezet voor de stimulering van activiteiten rondom scholen.
- ICT is de drijvende kracht achter onze economie. Daarom zijn wij voor stimulering d.m.v. ICT-kennismakingsprojecten en de integratie van ICT onderwijs in het basis- en middelbaar onderwijs.
- De gemeente dient te faciliteren in vraag en aanbod tussen bedrijven en het onderwijs m.n. specifiek op het technisch onderwijs.
- Er moet meer achtervang worden opgezet (voorheen dug-out) om uitstroom en voortijdig schoolverlaten tot een minimum te beperken.
- Er moet structureel middelen ter beschikking worden gesteld ter bevordering van de integratie. Scholen dienen hier meer aandacht aan te besteden en de lokale overheid dient dit mogelijk te maken.
- Het beste middel tegen armoedebestrijding is meedoen aan de maatschappij. Door scholing, participatie en het bieden van werkgelegenheid aan jong en oud.
- Op stedelijk niveau moet er een seniorendeskundigenbank opgezet worden, zodat de expertise van de ouderen ingezet kan worden en hun kennis behouden blijft.
- Ouders moeten bij het ontwikkelen van activiteiten nadrukkelijk betrokken worden, zodat zij invloed hebben op de ontwikkelingen. Bij misstappen van de jeugd worden de ouders altijd op de hoogte gebracht en dienen de kosten van vernieling op de ouders te worden verhaald. Ook moet worden gekeken of de ouders bij hun opvoedende taken moeten worden ondersteund.
- Het bedrijfsleven moet nog meer worden opgeroepen om voor jeugdigen een stage- of werkplek aan te bieden. Jeugd- en jongerenwerk dient een vaste plaats te krijgen in de Enschedese samenleving. Een wisselvallig jongeren- en arbeidsbeleid schept onduidelijkheid en gaat ten koste van een vaste structuur en de kwaliteit.
- De Jeugdwerkloosheid moet met alle middelen worden bestreden. Als de jeugd vertrekt verdwijnt de dynamiek uit de stad en neemt de vergrijzing nog meer toe.
- Er wonen veel jongeren in Enschede waaronder veel studenten. Enschede is een echte studentenstad en daar horen onder andere voldoende betaalbare woningen voor de studenten bij. Dit moet samen met de woningbouwcorporaties worden aangepakt. Een teveel aan studenten in onzelfstandige woonvormen in één straat/wijk moet hierbij worden vermeden.
- Het opstarten van bedrijven door studenten moet blijvend worden ondersteund.
- Enschede heeft t.o.v. de omliggende gemeenten de meeste jonge criminelen en is het een veelvuldige pleegplaats. Hierop moet nog meer worden geanticipeerd. De betreffende jongeren moeten in kaart worden gebracht en begeleid naar een zinvolle tijdsbesteding.
- Jongeren doen toenemend een beroep op de schuldhulpverlening, we moeten hen en ook hun ouders voorlichting geven hoe met het beschikbare geld om te gaan.

Inwonersparticipatie

Inwoners moeten vanaf het eerste stadium betrokken worden bij alle voornemens tot besluiten, plannen en ontwikkelingen en zij moeten vervolgens volledig op de hoogte worden gehouden van de voortgang.

- Elk stadsdeel heeft de beschikking over een wijkbudget voor burgerinitiatieven. Dit budget moet ook in de toekomst voor elk stadsdeel beschikbaar blijven. De besteding hiervan dient in nauw overleg met de bewoners en dorps- en wijkraden plaats te vinden met extra aandacht voor het gevoel er samen verantwoordelijk voor zijn (verantwoording Stadsdeelmanager).
 - Bij het aanbesteden en inzetten van de wijkbudgetten voor onder andere burgerkracht, moet bij voorkeur gegund worden aan lokale bedrijven.
 - Wijkbudgetten moeten op peil blijven en eventueel worden verhoogd. Zij mogen niet gebruikt worden voor het opvangen van bezuinigingen.
- We investeren in wijkvoorzieningen.
- We zetten participatie deskundigen in voor de praktijk.
- Wij communiceren in duidelijke “*Jip & Janneke*” taal.
- Wij geven ruimte aan wijkexperimenten. Een voorbeeld kan zijn een ontmoetingsplek in de wijk waar je woont en die gerund wordt door de wijkbewoners zelf.
- We zetten ook in op online wijkparticipatie.

Het Stadsdeelmanagement krijgt een steeds belangrijkere rol binnen de gemeente, daarom moeten we ervoor zorgen dat zij niet verder financieel worden uitgekleed.

- Ambtenaren moeten meer informatie ophalen bij de inwoners om input te kunnen geven en om te denken en te handelen vanuit de samenleving, zodat een initiatief een raadsvoorstel gaat worden wat ook door de inwoners wordt gedragen.

De dorps- en wijkraden krijgen een steeds belangrijkere positie. BBE is er voorstander van dat de leden van de dorps- en wijkraden rechtstreeks gekozen worden en zij daardoor een afspiegeling zijn van alle bewoners van de wijk.

- Via de officiële dorps- of wijkraadstatus is ook de subsidie gegarandeerd.
- De leden van dorps- en wijkraden moeten bij voorkeur democratisch worden gekozen.
- De dorps- en wijkraden dienen op gezette tijden openbare en voor iedereen toegankelijke vergaderingen te houden. Hiervoor dienen de dorps- en wijkraden te kunnen beschikken over adequate digitale voorzieningen zoals website en sociale media en een voor iedereen toegankelijke voorziening zoals bijvoorbeeld een clubhuis, dorpshuis of wijkcentrum.
- De dorps- en wijkraden dienen in het allereerste stadium al betrokken te worden bij alle voornemens tot besluiten, plannen en ontwikkelingen die in hun dorp of wijk gaan spelen en zij dienen vervolgens adequaat op de hoogte te worden gehouden van de voortgang.
- Meer autonomie voor dorps- en wijkraden.

- De moderne dorps- en wijkraden dienen naast de wijkbudgetten een eigen begroting met budget te ontvangen voor onder andere maatschappelijke doeleinden, voor sport en spel en het groen in hun dorp of wijk.
- De dorps- en wijkraden dienen er zorg voor te dragen dat de wijkbudgetten bij iedereen bekend zijn en dat deze ook voor iedereen bereikbaar zijn.
- De wijkraden spelen een belangrijke rol bij het realiseren van de burgerparticipatie, het is noodzakelijk dat zij hun legitimiteit vergroten en zich meer profileren naar de bewoners toe.

Financiën, gemeentelijke lasten en subsidiebeleid

Het grote planoptimisme m.b.t. het grondbeleid uit het verleden en de demografische ontwikkelingen (zaken waarvoor wij als BBE altijd hebben gewaarschuwd) en de achter ons liggende economische recessie zijn er de oorzaak van dat onze financiële positie nog steeds onder druk staat. Ook de nodige rijksmaatregelen dragen hier niet in positieve zin aan bij. Het is noodzakelijk dat de gemeente druk op het rijk blijft uitoefenen en de regering in Den Haag duidelijk blijft maken dat de verdeling van de 'rijksmiddelen' gecorrigeerd moet worden.

- Het kritisch volgen van de ontwikkelingen rond de bouw en de exploitatie van grote en kostbare projecten, en de mogelijkheden bekijken om meer courant gemeentelijk vastgoed te verkopen.
- Doelstellingen van beleid dienen vooraf te worden getoetst op haalbaarheid en bij uitvoering van objecten niet alleen kijken naar de directe kosten maar ook naar de risico's en de onderhoudskosten.
- Voortdurend dient bestaand beleid te worden geëvalueerd. Als doelstellingen van beleid niet kunnen worden gehaald dan dient de beslissing te worden genomen om de uitvoering bij te stellen dan wel te stoppen. Daarom ook dienen er regelmatig en bij voortdurend tussenrapportages te worden uitgebracht aan de gemeenteraad.
- Hondenbelasting moet een bestemmingsheffing zijn en de inkomsten uit deze belasting moeten dan ook als zodanig voor het doel gebruikt worden.
- Lastenverhoging voor de inwoner door verhoging van de OZB mag niet hoger zijn dan de inflatiecorrectie.
- Er mag geen financiële ongelijkheid bestaan in de OZB-heffingsbedragen tussen bewoners van het buitengebied t.o.v. hen die in de stad wonen. Reserveringen bij afvalstoffenheffing en rioolreiniging (doelheffingen) mogen alleen gebruikt worden voor toekomstige projecten binnen deze producten en niet worden gebruikt om gaten in de begroting te dichten (daarvoor zijn de reserves bedoeld).
- Het subsidiebeleid moet worden getoetst en geëvalueerd op maatschappelijk nut en de subsidies dienen vooral te worden beschouwd als opstarthulp.
- De 'opstart-subsidie' voor kleine initiatieven dienen we anders te organiseren.
- Om de burgerparticipatie en het vrijwilligerswerk komende periode daadwerkelijk van de grond te krijgen, dienen we daarvoor extra financiële middelen beschikbaar te stellen.

- Partijen waarmee de gemeente een financiële relatie heeft, dienen jaarlijks een deugdelijke financiële verslaglegging naar de gemeente te overleggen. Monopolie op gemeentelijke subsidie moet eraf (elk initiatief moet gehoord en bekeken worden).
- Bij dagbesteding, zorg en verslavingsinstellingen dient er een toets te komen of de doelstellingen van de gemeente en regio worden behaald en wat de effectiviteit is van deze instellingen.

Gemeente als partner

BBE wil ook de komende periode uitgebreid inzetten op en experimenteren met (onorthodoxe) mogelijkheden tot nieuwe vormen van inspraak en participatie.

- Het contact tussen inwoner en overheid moet worden verbeterd. Ambtenaren moeten (maatschappelijke) stages binnen de gemeente en ondernemingen door lopen en worden gestimuleerd in het circuleren van baan en plek.
- De ambtenaren die het beleid moeten maken dienen zich meer onder de inwoners te begeven om te peilen en de benodigde input op te halen.
- Bij het indienen van aanvragen zou meteen een schriftelijke bevestiging van ontvangst inclusief vermelding van bijgevoegde stukken moeten worden gegeven. Er moet worden gestreefd naar een reactie/terugkoppeling binnen twee werkdagen.
- Bij elk raadsvoorstel moet duidelijk worden gemaakt in hoeverre inwoners betrokken zijn of worden betrokken. Niet elk raadsvoorstel leent zich voor een hogere mate van burgerparticipatie en daarom is het van groot belang dat heel expliciet het verwachtingspatroon wordt gemanaged.
- De gemeente communiceert op een begrijpelijke manier met haar inwoners en voorziet officiële documenten indien nodig van een duidelijke samenvatting in '*Jip en Janneke*' taal.
- De (digitale) ontsluiting van officiële documenten van het college en de raad moet worden verbeterd. Maak van een inwoner geen spoorzoeker en overlaad hem/haar ook niet met te veel informatie.
- Wij willen daarom voorstellen om in te zetten op gepersonaliseerde informatievoorziening, waarbij eenieder desgewenst enkel de voor hem/haar belangrijke informatie ontvangt.
- Documenten over bepaalde thema's, locaties en projecten dienen veel gemakkelijker te vinden zijn en de zoekresultaten moeten worden voorzien van relevante (politieke) besluiten, achtergrond en context omtrent het desbetreffende onderwerp.
- Wij willen dat er meer wordt ingezet op transparantie van (achtergrond) informatie en willen daarom hoog inzetten op het inzichtelijk maken van informatie.
- De overheid hoort geen barrière te zijn, maar faciliterend in goede initiatieven. Inwoners, ondernemers en organisaties dienen te worden ondersteund met de diverse aanvragen en dienen niet het idee te krijgen dat ze worden tegengewerkt.
- Wij gaan uit van de kracht van de inwoners en vinden het dan ook van belang dat elke inwoner van Enschede tijdens een stadsdeel of stedelijke commissievergadering

kan inspreken en kan participeren. Wanneer men het gevoel heeft te worden gehoord, zal de afstand van de inwoner tot de politiek afnemen.

Intergemeentelijke samenwerking

De rol van de Regio Twente en van Netwerkstad moet worden beperkt tot de bestaande doe-taken.

- Vergaderingen dienen uitsluitend in het teken te staan van de uitvoering van deze doe-taken.
- De functie van Netwerkstad moet worden beperkt. Zij dient zich vooral te richten op economische versterking van de regio. Netwerkstad behoeft in onze ogen geen eigen ambtelijke organisatie te hebben.
- Wij zijn voorstander van een goede samenwerking tussen de 14 Twentse gemeenten.
- Ook vinden wij dat samenwerking niet bij de landsgrens stopt en dat de contacten in Euregioverband (MONT) moeten blijven en moeten worden versterkt.
- Voor wat betreft de drie decentralisaties (Wet Jeugdzorg, Wet Maatschappelijke Ondersteuning en de Participatiewet) nog meer en intensievere lokale samenwerking zoeken met andere Twentse gemeenten met behoud van de lokale inkleuring.

***Al 30 jaar
dé lokale partij
van Enschede***

www.burgerbelangenenschede.nl